

Sygn. akt VI ACa 1046 /13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA – Agata Zając

Sędzia SA – Krzysztof Tucharz

Sędzia SO (del.) – Jadwiga Smołucha (spr.)

Protokolant: – sekr. sąd. Mariola Frąckiewicz

po rozpoznaniu w dniu 21 lutego 2014 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. J. i G. J.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prokuratora Generalnego, Ministra Sprawiedliwości, Prezesa Sądu Najwyższego

o odszkodowanie

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 12 marca 2013 r.

sygn. akt IV C 1469/11

I oddala apelację;

II nie obciąża powodów obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI ACa 1046/13

UZASADNIENIE

W pozwie złożonym 25 października 2011 r. powodowie A. J. i G. J. wnieśli o zasądzenie na ich rzecz solidarnie od Skarbu Państwa – Prokuratora Generalnego, Ministra Sprawiedliwości i Sądu Najwyższego kwoty 75 500 zł z ustawowymi odsetkami od 27 grudnia 2007 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, tytułem odszkodowania za wydanie niezgodnych z prawem orzeczeń w sprawie o podział majątku wspólnego, w której powód był stroną oraz odmowę udzielenia powodowi ochrony prawnej.

W odpowiedzi na pozew pozwany Skarb Państwa, reprezentowany przez Prokuratora Generalnego, Ministra Sprawiedliwości, i Prezesa Sądu Najwyższego, wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz od powodów kosztów postępowania, podnosząc iż powodowie nie wykazali, by pozwane organy dokonały niezgodnych z

prawem działań lub zaniechań, które spowodowałyby szkodę u powodów. Ponadto strona pozwana podniosła zarzut przedawnienia.

Wyrokiem z 12 marca 2013 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo i odstąpił od obciążania powodów kosztami postępowania.

Rozstrzygnięcie sądu okręgowego zostało oparte na następujących ustaleniach faktycznych. Postanowieniem z 27 listopada 2007 r. (sygn. akt II NS 2099/05) Sąd Rejonowy w Białymstoku ustalił, że w skład majątku wspólnego J. J. i A. J. wchodzi wierzytelność w kwocie 151 000 zł i dokonał podziału tego majątku w ten sposób, że wierzytelność tę przyznał w całości na rzecz A. J. oraz zasądził od niego tytułem spłaty kwotę 75 000 zł na rzecz J. J.. Od powyższego postanowienia powód złożył apelację. Postanowieniem z 14 lutego 2008 r. (sygn. Akt Ca 36/08) Sąd Okręgowy w Białymstoku oddalił apelację. Powód zwrócił się do Prokuratora Generalnego o wniesienie skargi kasacyjnej na postanowienie oddalające jego apelację, w odpowiedzi na co Prokuratura Krajowa poinformowała go, że nie widzi podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej. Powodowie zwrócili się do Ministra Sprawiedliwości z wnioskiem o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wobec sędziów orzekających w sprawie powoda. Minister Sprawiedliwości przekazał wniosek powodów Wiceprezesowi Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, który jednak nie dopatrzył się przesłanek do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego wobec sędziów. Ponadto powód wniósł do Sądu Okręgowego w Białymstoku skargę o wznowienie postępowania o podział majątku wspólnego (sygn. akt II CA 36/08). Postanowieniem z 11 grudnia 2009 r. sygn. akt II Ca 895/09 Sąd Okręgowy w Białymstoku odrzucił skargę z uwagi na brak powołania w niej ustawowych podstaw wznowienia. 18 grudnia 2009 r. powód złożył zażalenie na postanowienie odrzucające skargę. Postanowieniem z 22 grudnia 2009 r. sygn. akt II Ca 895/09 Sąd Okręgowy w Białymstoku odrzucił zażalenie z uwagi na brak spełnienia wymogu zastępstwa przez profesjonalnego pełnomocnika. Od tego postanowienia zażalenie złożył pełnomocnik powoda. Postanowieniem z 4 stycznia 2010 r. sygn. akt II Ca 895/09 Sąd Okręgowy odrzucił zażalenie z uwagi na wniesienie go po terminie. Postanowieniem z 16 kwietnia 2010 r. sygn. akt IV CZ 12/10 Sąd Najwyższy oddalił zażalenie na postanowienie z 22 grudnia 2009 r., a w pozostałej części odrzucił zażalenie. Powód ponownie wniósł skargę o wznowienie postępowania o podział majątku wspólnego, którą Sąd Okręgowy w Białymstoku odrzucił postanowieniem z 20 lipca 2010 r. sygn. akt II Ca 572/10. Następnie postanowieniem z 9 grudnia 2010 r. sygn. akt IV CZ 107/10 Sąd Najwyższy oddalił zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego z 20 lipca 2010 r. Powodowie złożyli zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przez sędziów Sądu Rejonowego oraz Sądu Okręgowego w Białymstoku w procesie cywilnym, na co w odpowiedzi otrzymali postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego. Powodowie kierowali także pisma: do Ministra Sprawiedliwości z wnioskiem o rewizję nadzwyczajną, do Premiera z prośbą o zawnioskowanie skargi kasacyjnej Ministra Sprawiedliwości, do Prezydenta i do Marszałka Sejmu.

Biorąc po uwagę powyższy stan faktyczny sąd okręgowy uznał, że nie zaistniały przesłanki do żądania odszkodowania na podstawie art. 417 k.c. wobec braku wcześniejszego stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnych orzeczeń we właściwym postępowaniu, stosownie do treści art. 417 § 1 i 2 k.c. Powodowie nie wykazali też niezgodności z prawem działania Ministra Sprawiedliwości, ani też powstania szkody majątkowej, która pozostawałaby w adekwatnym związku przyczynowym z działaniami Ministra Sprawiedliwości w zakresie sprawowania przez niego nadzoru administracyjnego nad sądami powszechnymi. Sędzia rozstrzygając sprawę podlega jedynie konstytucji i ustawom, a kontrola prawidłowości orzeczenia należy zgodnie z zasadą dwuinstancyjności do sądu wyższego rzędu w trybie określonym prawem. Natomiast odpowiedzialności dyscyplinarnej sędzia podlega zgodnie z brzmieniem art. 107 § 1 ustawy prawo o ustroju sądów powszechnych z 27.07.2001 r. za przewinienia służbowe, w tym za oczywistą i rażącą obrazę przepisów prawa i uchybienia godności urzędu. Rzecznik dyscyplinarny w sprawach sędziów sądów apelacyjnych, a także prezesów oraz wiceprezesów sądów okręgowych albo zastępca rzecznika w sprawach pozostałych sędziów podejmuje czynności dyscyplinarne na wniosek Ministra, prezesa, kolegium Krajowej Rady Sądownictwa a także z własnej inicjatywy. Minister Sprawiedliwości pismem z 5 września 2011 r. przekazał do wiceprezesa Sądu Apelacyjnego w Białymstoku korespondencję powodów, w której domagali się oni wszczęcia postępowania dyscyplinarnego wobec sędziów orzekających w sprawie o podział majątku. Po przeprowadzeniu stosownych czynności wiceprezes Sądu Apelacyjnego w Białymstoku nie dopatrzył się podstaw do wystąpienia z

wnioskiem o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wobec sędziów orzekających w sprawach II Ns 2099/05 oraz II Ca 36/08. Podstawą zasądzenia odszkodowania na rzecz powodów nie może być również odmowa wniesienia skargi kasacyjnej przez Prokuratora Generalnego, który nie jest związany pismem strony zawierającym prośbę o wniesienie skargi kasacyjnej, jego decyzje są samodzielne i uzależnione od jego autonomicznej oceny, która nie podlega kontroli sądu. Strona niezadowolona z rozstrzygnięcia sądu, uznając że są ku temu podstawy, sama może wnieść kasację do Sądu Najwyższego, a z akt sprawy wynika, że powód nie skorzystał z przysługującego mu prawa i nie zainicjował postępowania kasacyjnego. O zachowaniu niezgodnym z prawem i w konsekwencji zaniechaniu można byłoby mówić jedynie wtedy, gdyby po stronie Prokuratora Generalnego istniał obowiązek działania (wniesienia skargi kasacyjnej). Bezpodstawny jest zarzut powodów co do niezgodności z prawem działania Sądu Najwyższego z powodu nie udzielenia im pomocy kiedy składali wniosek o wznowienie postępowania, albowiem Sąd Najwyższy nie jest powołany w celu udzielania pomocy osobom niezgadającym się z zapadłym wobec nich orzeczeniami. Orzeczenia Sądu Najwyższego wydane w sprawie dotyczącej powodów mieściły się w granicach przewidzianego prawem postępowania, bowiem podejmowane były w ramach sprawowanego przez Sąd Najwyższy wymiaru sprawiedliwości. Same subiektywne odczucia powodów nie powodują powstania szkody. Z uwagi na trudną sytuację finansową powodów, sąd w oparciu o treść art. 102 k.p.c. odstąpił od obciążania ich kosztami procesu.

Apelację od powyższego wyroku złożyła strona powodowa zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

1 naruszenie art. 417 § 1 k.c. w związku z art. 441 § 1 k.c. w powiązaniu z art. 32 § 1 i § 2 k.r.o. przez to, że sądy I i II instancji oparły rozstrzygnięcie składnika majątkowego: 151 000 zł na cywilnym prawie materialnym i rodzinnym uchylonym z mocą od 20 stycznia 2005 r. z czynu niedozwolonego oraz również o znamionach z czynu zabronionego rodzące odpowiedzialność za szkodę z winy własnej pozwanych stanowiącej własność kapitału pieniężnego powodów w (...) S.A. w W., odbierając prawa wolnościowe ekonomiczne powodom z art. 30, art. 31 ust. 1 i 3 Konstytucji także przez dyskryminację ekonomiczną i społeczną z art. 32 Konstytucji działając wspólnie i w porozumieniu z pozwanymi organami władzy publicznej z art. 10 Konstytucji solidarnie z bezczynności wspólnie i w porozumieniu z sędziami orzekającymi wraz z byłą żoną powoda ad. 1 zatajając stan faktyczny i prawny przedmiotowej sprawy wspólnie z sędziami orzekającymi I instancji z czynów niedozwolonych o znamionach czynów zabronionych i II instancji \

2 istotne uchybienia procesowe mające wpływ na wynik sprawy, w tym także w szczególności art. 316 § 1 i 2 k.p.c. przez bezprawne zamknięcie sprawy i wydanie zaskarżonego wyroku, skoro w toku zażaleniowym SSO A. M. była wyłączona z wniosku powodów ze sprawy, a SSO A. M. wbrew art. 50 § 3 k.p.c. i art. 51 k.p.c. także do rozstrzygnięcia sprawy o wyłączenie, sędzia może spełniać tylko czynności nie cierpiące zwłoki z zarzutem kolejnym, że sędzia nie nadała biegu procesowemu zażaleniu złożonego w terminie, celowo realizując cele o jakich mowa w pkt. 1 petitum apelacji pozbawiając powodów też prawa do sądu z art. 45 Konstytucji i prawa do obrony swych praw z art. 379 pkt 4 i 5 k.p.c. skutkując nieważnością postępowania

3 istotne uchybienia procesowe przez naruszenie ustawy – art. 370 k.p.c. w związku z niedoręczeniem wyroku wraz z uzasadnieniem zgodnie z żądaniem powodów w trybie ustawy – art. 331 k.p.c. z kolejnym zarzutem nie podpisanie sentencji wyroku przez skład sądu z ustawy – art. 324 § 3 k.p.c. i nie podpisanie uzasadnienia wyroku z ustawy – art. 330 § 1 k.p.c. z zarzutem, że jest to wyrok nieistniejący, z zarzutem następnym, że do wyroków z uzasadnieniem nie stosuje się art. 140 k.p.c., gdyż ta cywilna norma procesowa nie obejmuje swoim zakresem wyroków o jakich mowa wyżej w ustroju Rzeczypospolitej Polskiej oparty na Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w powiązaniu z hierarchicznymi konstytucyjnymi źródłami prawa ujętymi w art. 8 i 97 ust. 1 Konstytucji, bo są wygodne dla sędziów, lecz sprzeczne z wolą ustawodawcy

4 naruszenie art. 117 §1 k.p.c. i art. 379 pkt 5 k.p.c. przez to, że powodowie stale i jednoznacznie wnosili o wyznaczenie w sprawie adwokata z uwagi na zakres wiedzy prawnej adwokata w tego rodzaju sprawie, a SSO A. M. stale w złej wierze wyznaczała radcę prawnego ze swojego układu, nie mającego wiedzy prawnej w tak złożonym faktycznie i prawnie procesie, którzy działali na szkodę powodów, czego dowodem są też zarzuty podniesione w petitum apelacji

5 naruszenie art. 67§ 2 k.p.c., zdanie pierwsze, art. 300 § 2 k.p.c. przez to, że za Skarb Państwa podejmuje czynności procesowe organ sądowy *stationes fisci*, a nie Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa – państwowa jednostka organizacyjna w związku z tym, że ten organ podlega władzy wykonawczej Ministrowi Skarbu Państwa z trójpodziału władz z art. 10 Konstytucji (ustawodawcza, wykonawcza, sędziowska) z zarzutem zgwałcenia konstytucyjnej zasady praworządności z art. 7 Konstytucji: „Ograny władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa” – na tle także art. 8 i art. 87 ust. 1 Konstytucji.

Biorąc pod uwagę powyższe zarzuty strona powodowa wniosła o:

1 zmianę zaskarżonego orzeczenia przez jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie

2 rozstrzygnięcie o kosztach postępowania na rzecz powodów za dwie instancje wedle norm przepisanych.

Sąd apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Niezasadne są zarzuty apelacji co do naruszenia przepisów prawa materialnego. Do odpowiedzialności za szkodę spowodowaną nieprawidłowym wykonywaniem władzy sędziowskiej ma zastosowanie art. 417 § 2 k.c. Zgodnie z powołanym przepisem jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Konieczną przesłanką przyznania odszkodowania z tytułu deliktu orzeczniczego jest zatem uprzednie ustalenie rozstrzygnięciem Sądu Najwyższego niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądowego, co następuje w odrębnym postępowaniu wywołanym skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 4241 i nast. k.p.c.). W myśl art. 4241b k.p.c. strona może dochodzić odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem, bez uprzedniego stwierdzenia niezgodności tego orzeczenia w postępowaniu wywołanym skargą, tylko wówczas gdy skarga nie przysługuje, a strona skorzystała z przysługujących jej środków prawnych. W niniejszej sprawie powodowi nie przysługiwała skarga z art. 4241 § 1 k.p.c. gdyż zamianę lub uchylenie kwestionowanego orzeczenia mógł uzyskać w drodze skargi kasacyjnej. Powód nie wykazał również by istniały jakieś przeszkody co do skutecznego wniesienia przez niego skargi kasacyjnej. Ponieważ powód nie skorzystał z przysługujących mu środków prawnych (skargi kasacyjnej) w niniejszej sprawie wyłączone jest także zastosowanie art. 4241b k.p.c. W konsekwencji sąd rozpoznający sprawę o odszkodowanie nie może samodzielnie ustalić bezprawności kwestionowanych przez powodów orzeczeń sądowych i stosownie do art. 365 § 1 k.p.c. ich treść jest wiążąca również dla sądu odszkodowawczego. Powodowie nie wykazali również bezprawności orzeczeń Sądu Najwyższego wydawanych w sprawie powoda o wznowienie postępowania. Zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem, aby móc przypisać orzeczeniu sądu cechę bezprawności, niezgodność z prawem powodująca powstanie odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa musi mieć charakter kwalifikowany, elementarny i oczywisty (wyroki SN: z 31.03.2006 r. IV CNP 25/05, z 17.05.2006 r. I CNP 14/06, z 7.07.2006 r. I CNP 33/06, z 4.01.2007 r. V CNP 132/06), a prawem, z którym orzeczenie jest niezgodne mogą być jedynie przepisy zawarte w aktach prawnych należących do katalogu źródeł prawa powszechnie obowiązującego w rozumieniu art. 87 i 91 Konstytucji RP (wyrok SN z 30.11.2007 r. IV CNP 123/07). Powodowie nie zarzucają orzeczeniom Sądu Najwyższego obiektywnej niezgodności z prawem, a podnoszą jedynie niekorzystne dla nich skutki tych rozstrzygnięć, które nie są równoznaczne z bezprawnością. Stwierdzenie bezprawności kwestionowanych przez powodów prawomocnych orzeczeń jest warunkiem koniecznym odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa, stąd niewykazanie tej przesłanki skutkuje oddaleniem powództwa o odszkodowanie z tytułu nieprawidłowego wykonywania władzy sędziowskiej. Do odpowiedzialności za szkody wyrządzone przy wykonywaniu władzy publicznej ma zastosowanie art. 417 § 1 k.c. Przesłanką odpowiedzialności podmiotu wykonującego funkcję władczą jest wykonywanie jej niezgodnie z prawem. Dla przypisania Skarbowi Państwa odpowiedzialności odszkodowawczej za zaniechanie, do którego doszło przy wykonywaniu władzy publicznej, konieczne jest ustalenie na podstawie przepisów ustrojowych, że na

danej jednostce spoczywał obowiązek określonego działania. Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 2 ustawy z 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze Prokurator Generalny wykonuje zadania prokuratury określone w art. 2 powołanej ustawy tj. strzeżenie praworządności oraz czuwanie nad ściganiem przestępstw m.in. poprzez udział w postępowaniu sądowym w sprawach cywilnych jeżeli tego wymaga ochrona praworządności, interesu społecznego, własności lub praw obywateli. Ponadto art. 398 § 2 k.p.c. w odniesieniu do skargi kasacyjnej wnoszonej Prokuratora Generalnego wprowadził dodatkowe wymaganie, aby poza podstawami kasacyjnymi wymienionymi w § 1 tego przepisu zostały podane okoliczności wskazujące na to, iż zaskarżone orzeczenie narusza podstawowe zasady porządku prawnego, czyli zasady ustrojowe lub podstawowe zasady obowiązujące w poszczególnych dziedzinach prawa. Z powołanych wyżej przepisów wynika więc, że Prokurator Generalny nie ma obowiązku wnoszenia skargi kasacyjnej w każdym przypadku, gdy zwróci się o to do niego strona, ale tylko wówczas gdy wymaga ochrona praworządności, interesu społecznego, własności lub praw obywateli, a ponadto zaskarżone orzeczenie narusza podstawowe zasady porządku prawnego. W niniejszej sprawie powodowie nie wykazali, by zaistniały przesłanki do wniesienia kasacji przez Prokuratora Generalnego, a w szczególności by kwestionowany przez nich wyrok sądu drugiej instancji naruszał podstawowe zasady porządku prawnego. Skoro po stronie Prokuratora Generalnego nie zachodził obowiązek działania, to tym samym zarzucanemu przez powodów zaniechaniu nie można przypisać cechy bezprawności. Brak jest również podstaw do przypisania bezprawności zachowaniu Ministra Sprawiedliwości przy rozpoznawaniu skargi powodów na działalność sądów. Przede wszystkim stosownie do art. 39 ustawy z 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych, w brzmieniu obowiązującym w dacie kwestionowanego przez powodów zachowania Ministra Sprawiedliwości, czynności z zakresu nadzoru nad działalnością administracyjną sądów nie mogą wkraczać w dziedzinę, w której sędziowie są niezawisli. Tym samym Minister Sprawiedliwości nie może w żaden sposób wpływać na treść orzeczeń sądowych, albowiem art. 178 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej gwarantuje sędziom niezawisłość w sprawowaniu swojego urzędu. Zgodnie z art. 107 § 1 ustawy Prawo o ustroju powszechnych sędzia odpowiada dyscyplinarnie za przewinienia służbowe, w tym za oczywistą i rażącą obrazę przepisów prawa i uchybienia godności urzędu. Zgodnie z art. 114 § 1 ustawy Prawo o ustroju powszechnych, rzecznik dyscyplinarny podejmuje czynności dyscyplinarne na żądanie Ministra Sprawiedliwości, prezesa sądu apelacyjnego lub okręgowego oraz kolegium sądu apelacyjnego lub okręgowego, Krajowej Rady Sądownictwa, a także z własnej inicjatywy, po wstępnym wyjaśnieniu okoliczności koniecznych do ustalenia znamion przewinienia, a także złożeniu wyjaśnień przez sędziego, chyba że złożenie tych wyjaśnień nie jest możliwe. Po przeprowadzeniu postępowania, o którym mowa w § 1, jeżeli zachodzą podstawy do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, rzecznik dyscyplinarny wszczyna postępowanie dyscyplinarne i przedstawia sędziemu na piśmie zarzuty. W niniejszej sprawie skierowany do Ministra Sprawiedliwości wniosek powodów, o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego w stosunku do sędziów, został przez ministra przekazany organowi uprawnionemu do zainicjowania czynności dyscyplinarnych, który przeprowadził postępowanie wyjaśniające, zbadał akta spraw i nie stwierdził uchybień uzasadniających wszczęcie postępowań dyscyplinarnych w stosunku do sędziów. Zgodnie z wówczas obowiązującymi przepisami Minister Sprawiedliwości nie miał obowiązku kierowania każdego wpływającego do niego wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego do rzecznika dyscyplinarnego, a tym samym zachowaniu Ministra Sprawiedliwości w tym zakresie nie można przypisać znamion bezprawności. Ponadto pomiędzy kwestionowanym przez powodów zachowaniem Ministra Sprawiedliwości a wskazywanym uszczerbkiem majątkowym powodów nie zachodzi związek przyczynowy, albowiem wynik ewentualnego postępowania dyscyplinarnego w żaden sposób nie wpłynąłby na stan majątkowy powodów.

Nieskuteczny jest zarzut mogących mieć wpływ na wynik sprawy uchybień procesowych, polegających na zamknięciu rozprawy i wydaniu wyroku przez sędziego, co do którego nie uprawomocniło się jeszcze w dacie wyrokowania postanowienie oddalające wniosek o jego wyłączenie. W tym zakresie sąd apelacyjny podziela stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z 26 lutego 2002 r. I CKN 267/01, zgodnie z którym udział sędziego w rozpoznaniu sprawy i wydaniu orzeczenia przed ostatecznym rozstrzygnięciem wniosku o jego wyłączenie z przyczyn wskazanych w art. 49 k.p.c. nie stanowi uchybienia procesowego mającego wpływ na wynik sprawy, jeśli wniosek o wyłączenie sędziego okazał się bezzasadny i został prawomocnie oddalony.

Chybione są zarzuty apelacji odnośnie braku podpisania wyroku i jego uzasadnienia przez skład orzekający oraz braku doręczenia wyroku z uzasadnieniem zgodnie z żądaniem powodów. Na znajdującym się w aktach sprawy oryginale

wyroku (k. 350) oraz ostatniej stronie uzasadnienia (k.374) widnieją podpisy sędziego, który orzekał w sprawie w składzie jednoosobowym. Wyrok został ogłoszony 12 marca 2013 r. i następnego dnia powodowie złożyli wspólnie wniosek o doręczenie im odpisu wyroku z uzasadnieniem. Następnie 19 marca 2013 r. powód A. J. cofnął swój wniosek z 13 marca 2013 r. i jednocześnie w tym samym piśmie złożył wniosek o doręczenie mu odpisu wyroku z 12 marca 2013 r. z uzasadnieniem. Ostatecznie odpisy wyroku z uzasadnieniem zostały doręczone odrębnie każdemu z powodów (potwierdzenia odbioru k. 384 – powódka, k. 414 powód).

Bezpodstawny jest zarzut apelacji odnośnie pozbawienia powodów możliwości obrony swych praw poprzez ustanowienie dla nich przez sąd jako pełnomocnika radcy prawnego, a nie wnioskowanego przez nich adwokata. Stosownie do art. 117 § 5 k.p.c. sąd ustanawia dla strony na jej wniosek adwokata lub radcę prawnego, jeżeli jego udział w sprawie uzna za potrzebny. Sąd nie jest przy tym związany wnioskiem strony co do rodzaju pełnomocnika. Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, wykonywanie zawodu radcy prawnego polega na świadczeniu pomocy prawnej, z wyjątkiem występowania w sprawie karnej i w postępowaniu w sprawach o przestępstwa skarbowe. W obecnie obowiązującym stanie prawnym adwokaci i radcowie prawni występują w procesie cywilnym jako pełnomocnicy na identycznych zasadach i brak jest podstaw do różnicowania ich kompetencji. Zupełnie nieuzasadniony jest też zarzut powodów, iż sąd pierwszej instancji wyznaczał radców prawnych będących „w układzie” ze składem orzekającym, ponieważ stosownie do art. 117 § 2 k.p.c. osobę radcy prawnego wyznacza właściwa rada okręgowej izby radców prawnych, a nie sąd.

Chybiony jest zarzut apelacji odnośnie nieprawidłowości w przejęciu zastępstwa procesowego Skarbu Państwa przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, albowiem zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy z 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa w sprawach rozpoznawanych w pierwszej instancji przez sąd okręgowy zastępstwo procesowe Skarbu Państwa przez Prokuratorię Generalną jest obowiązkowe do zakończenia sprawy.

Mając powyższe na uwadze sąd apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c., orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto na podstawie 102 k.p.c. Sąd odstąpił od obciążania powodów kosztami postępowania ze względu na ich trudną sytuację majątkową oraz ich subiektywne przeświadczenie o słuszności dochodzonego roszczenia w momencie wytoczenia powództwa. Z oświadczeń majątkowych powodów znajdujących się w aktach sprawy oraz oświadczenia powoda złożonego na rozprawie 12 lutego 2013 r. wynika, że poza mieszkaniem powódki o pow. 60 m² nie posiadają oni innego majątku, a osiągane przez nich dochody (powód – wynagrodzenie z umowy o pracę 2 000 netto miesięcznie, powódka - emerytura 1 400 zł netto miesięcznie), po dokonaniu z wynagrodzenia powoda potrąceń 500 zł z tytułu obciążających go alimentów oraz 1 000 zł egzekucji komorniczej, z punktu widzenia doświadczenia życiowego mogą wystarczyć na zaspokojenie jedynie podstawowych potrzeb życiowych. Sąd miał również na uwadze, że oboje powodowie są przewlekłe chorzy, co podraża ich koszty utrzymania i ogranicza możliwości zarobkowe.